Агенција за остварување
на правата на заедниците

ГОДИШНА ПРОГРАМА ЗА РАБОТА НА АГЕНЦИЈАТА ЗА ОСТВАРУВАЊЕ НА ПРАВАТА НА ЗАЕДНИЦИТЕ ЗА 2025 ГОДИНА

ДЕКЕМВРИ, 2024 година

Во согласност со член 17 став 1 од Законот за правата на заедниците кои се помалку од 20% од населението во Република Северна Македонија, Агенцијата за остварување на правата на заедниците донесува годишна програма за работа.

Основната надлежност на Агенцијата е доследно спроведување на уставно и со закон загарантираните права на припадниците на заедниците кои се помалку од 20 % од населението во Република Северна Македонија.

Годишната програма преставува насока за работа на Агенцијата во 2025 година, поддржана со реално спроведливи активности и проекти во функција на следење, промоција и подршка во стварување на правата на припадниците на заедниците кои се помалку од 20% од населението во Република Северна Македонија, особено во следните области и тоа: слободно изразување, негување и развивање на својот идентитет и особености, вработувањето во органите на државната управа и другите јавни институции на сите нивоа, образование на сите степени на својот јазик, изразување на своите културни особености, информирање на мајчин јазик како и поддршка на активности на граѓански организации како главни партнери во креирање на политиките.

При изработка на Годишната програма за работа на Агенцијата за остварување на правата на заедниците за 2025 година, Агенцијата се водеше од стратешките приоритети и приоритетни цели на Владата на Република Северна Македонија содржани во Одлуката за утврдување на стратешки приоритети за 2025 година и тоа:

1)Стратешки приоритети

Согласно стратешките приоритети и цели на Владата на РСМ за 2025 година и тоа:

- алинеја 4 Интеграција на Република Северна Македонија во Европската Унија

- алинеја 8 целосно спроведуање на Охридскиот рамковниот договор, јакнење на мултикултурната кохезија и промоција на мултикултурните вредности

2)Приоритетни цели:

- Подобрување на остварувањето и унапредувањето на правата на припадниците кои се помалку од 20% од населението на РСМ,

- Обезбедување заштитни механизми на правата на припадниците на заедниците и подигање на свеста за истите,

- Надзор над спроведување на правта на заедниците во сите со закон предвидени области и тоа образование, култура, информирање,соодветна и правична застапеност, употреба на симболи и слично и

- Зајакнување на улогата на граѓанскиот сектор во креирање на политики и донесување на одлуки за спроведување и унапредување на правата на припадниците на заедниците.

Истотака беа земени во предвид реалните потреби на припадниците на заедниците и граѓанскиот сектор,ЕУ извештаите за напредок на Република Северна Македонија, како и новите надлежности на Агенцијата кои произлегуваат од текстот на Законот за правата на заедниците кои се помалку од 20% од населението во Република Северна Македонија кој беше донесен во текот на 2020 година.

ГОДИШНА ПРОГРАМА ЗА РАБОТА НА АГЕНЦИЈАТА ЗА ОСТВАРУВАЊЕ НА ПРАВАТА НА ЗАЕДНИЦИТЕ ЗА 2025 ГОДИНА

Преку оваа годишна програма за работаАгенцијатаќе настојува во текот на 2025 година во целост даги исполни своите со закон предвидени задачите и обврските на полето на унапредување и заштита на правата на припадниците на заедниците преку реализација на стратешки програми содржани во Стратешкиот план на Агенцијата за остварување на правата на заедниците за 2025-2027 година и тоа:

- **ОСТВАРУВАЊЕ И УНАПРЕДУВАЊЕ НА ПРАВАТА НА ПРИПАДНИЦИТЕ НА ЗАЕДНЦИТЕ КОИ СЕ ПОМАЛКУ ОД 20% ОД НАСЕЛЕНИЕТО НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА**
- **ЗАШТИТА, ПРОМОЦИЈАИ НАДЗОР НАД СПРОВЕДУВАЊЕ НА ПРАВАТА НА ПРИПАДНИЦИТЕ НА ЗАЕДНИЦИТЕ**
- **ПОДДРШКА НА ПРОЕКТНИ АКТИВНОСТИ НА ГРАЃАНСКИ ОРГАНИЗАЦИИ ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ И УНАПРЕДУВАЊЕ НА ПРАВАТА НА ПРИПАДНИЦИТЕ НА ЗАЕДНИЦИТЕ**

Програмите ќе се реализираат во целосна соработка со Министерството за политички систем и односи меѓу заедниците.

Овие програми во целост ги подржуваат стратешките приоритети на Владата на Република Северна Македонија и во нив во целост се вклучени препораките од Извештаите на Европската комисија за напредокот на Република Северна Македонија во

контекст на ЕУ интеграциите и Извештаите на Владата по Рамковната конвенција за заштита на националните малцинства на Советот на Европа.

При изработка на програмите Агенцијата се водеше сметка и за мерките предвидени во Националната стратегија за развој на концептот на едно општество и интеркултурализам.

Во некои од програмите предвидена е и активност изготвување на анализи. Секоја од анализите ќе ги содржи следните постапки: составување на тим, дефинирање на полето на работа, опис на надлежности на лицата во тимот,изготвување на методологија, спроведување на анализата, изготвување на извештај и објавување на извештајот.

Програма 1: ОСТВАРУВАЊЕ И УНАПРЕДУВАЊЕ НА ПРАВАТА НА ПРИПАДНИЦИТЕ НА ЗАЕДНЦИТЕ КОИ СЕ ПОМАЛКУ ОД 20% ОД НАСЕЛЕНИЕТО НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА

Согласно со законските надлежности и стратешки приоритети на Агенцијата секоја година се спроведува следењето на унапредувањето на правата на припадниците на заедниците кои се помалку од 20% од населениетово Република Северна Македонија.

Оваа програма е целосно во согласност си приоритетите и целите на Владата на Република Северна Македонија и тоа стратешките приоритет на Владата на РСМуспешно водење на пристапните преговори со Европската Унија и целосно спроведување на Охридскиот рамковниот договор, градење на граѓанска држава со етничка и социјална кохезија, врз принципите на меѓусебна толеранција и почитување, односно приоритетни цели: квалитетно управување со подготовката, планирањето, следењето на спроведувањето и известувањето за реформите поврзани со пристапните преговори, со фокус на Патоказот за владеење на првото, Патоказот за реформа на јавната администрација и Патоказот за функционирање на демократски институции, како и Акцискиот план за заштита на правата на припадниците на малцинствата и заедниците со мерки за недискриминација, борба против говор на омраза и образование, унапредување на соодветната и правична застапеност во органите на државната управа и зајакнување на координацијата при изработката на годишните планови за вработување и афирмација и унапредување на културата на припадниците на заедниците и развој и унапредување на образованието на јазиците на припадниците на заедниците. Целите на оваа програма се подобрување на следењето на остварувањето и унапредувањето на правата на припадниците кои се помалку од 20% од населението на РСМ и зајакнати капацитети на вработените во АОПЗ за следење на состојбите во сите со закон предвидени области.

Показател за успешност на оваа програма на годишно ниво:

- Изготвени бази на податоци во следниве области: вработување согласно принципот на соодветна и правична застапеност, образование, култура, употреба јазик и симболи, информирање и граѓански организации

- Реализирана кампања за подигање на свеста на поширокатa јавност за потребата од унапредување и заштита на правата на припадниците на заедниците во РСМ

- Реализирани обуки за стручно усовршување на вработените во Агенцијата и обука за обучувачи

- Изготвени прирачници за правата на заедниците

Главни активнисти на оваа програма се:

- Изготвување на бази на податоци
- Кампања за подигање на свеста на поширокатa јавност за правта на припадниците на заедниците
- Стручно усовршување на вработените во Агенцијата за изготвување на анализи и извештаи
- Изготвени прирачници за правата на заедниците

Во овие актвности ќе бидат инволвирани и други релевантни институции како што се: Министерство за политички систем и односи меѓу заедниците, Народен правобранител, Министерство за информатичко општество и администрација, Министерство за култура, Министерство за образование и наука, Комисија за заштита од дискриминација, Агенција за вработување, Државен завод за статистика и други.

Горенаведените институции ќе бидат директно вклучени во реализација на активностите преку размена на податоци и информации во областа на унапредување и заштита на правата на припадниците на заедниците кои се помалку од 20% од населението во Република Северна Македонија.

Финансиските средства за реализација на оваа програма се обезбедени преку Буџет на РСМ за 2025 година, Програма 2 – Остварување на правата на заедниците, Потпрограма 20 - Остварување на правата на заедниците, Раздел 04012 – Агенција за остварување на правата на заедниците.

За оваа програма ќе биде одговорен Секторот за следење на остварувањето, унапредување, заштитата и промоција на правата на заедниците.

Програма 2: ЗАШТИТА, ПРОМОЦИЈА И НАДЗОР НАД СПРОВЕДУВАЊЕ НА ПРАВАТА НА ПРИПАДНИЦИТЕ НА ЗАЕДНИЦИТЕ

Согласно со законските надлежности и стратешки приоритети на Агенцијата, секоја година се стреми за обезбедување и унапредување на заштитни механизми и промоција на правата на припадниците на заедниците и подигање на свеста за истите.

Оваа програма е целосно во согласност си приоритетите и целите на Владата на Република Северна Македонија и тоа стратешките приоритет на Владата на РСМ успешно

водење на пристапните преговори со Европската Унија и целосно спроведување на Охридскиот рамковниот договор, градење на граѓанска држава со етничка и социјална кохезија, врз принципите на меѓусебна толеранција и почитување, односно приоритетни цели: квалитетно управување со подготовката, планирањето, следењето на спроведувањето и известувањето за реформите поврзани со пристапните преговори, со фокус на Патоказот за владеење на првото, Патоказот за реформа на јавната администрација и Патоказот за функционирање на демократски институции, како и Акцискиот план за заштита на правата на припадниците на малцинствата и заедниците со мерки за недискриминација, борба против говор на омраза и образование, унапредување на соодветната и правична застапеност во органите на државната управа и зајакнување на координацијата при изработката на годишните планови за вработување и афирмација и унапредување на културата на припадниците на заедниците и развој и унапредување на образованието на јазиците на припадниците на заедниците. Целите на оваа програма се подобрување на следењето на остварувањето и унапредувањето на правата на припадниците кои се помалку од 20% од населението на РСМ и зајакнати капацитети на вработените во АОПЗ за следење на состојбите во сите со закон предвидени области.

Целите на оваа програма се обезбедување заштитни механизми на правата на припадниците на заедниците и подигање на свеста за истите и надзор над спроведување на правта на заедниците во сите со закон предвидени области и тоа образование, култура, информирање,соодветна и правична застапеност, употреба на симболи и слично и подобрена комуникација на Агенцијата со поширојката јавност.

Показател за успешност на оваа програма на годишно ниво:

- Изготвени интерни акти за вршење на надзорна функција
- Имлеметација на Комуникациска стратегија на АОПЗ
- Одржани промотивни активности (кампањи, отворени денови, партиципативни форуми и др.)

Главни активности на оваа програма се:

- Обуки за вработените од АОПЗ за вршење на надзор над остварување и заштита на правата на припадниците на заедниците
- Изготвување на интерни акти за извршување на надзорната функција (методологија, правилници и сл)
- Преземање на позитивни практики за вршење на надзорната функција
- Организирање на промотивни настани,
- Имплементација на Комуникациска стратегија на Агенцијата
- Одбележување на националните денови и промоција на културата на заедниците
- Организирање на партиципативни форуми
- Посета на основни училишта, општини и културни домови

Во овие актвности ќе бидат инволвирани и други релевантни институции како што се: Министерство за политички систем и односи меѓу заедниците, Народен правобранител, Министерство за информатичко општество и администрација, Министерство за култура, Министерство за образование и наука, Комисија за заштита од дискриминација, Агенција за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги, Државен завод за статистика, Секретаријат за европски прашања, Министерство за надворешни работи, Влада на Република Северна Македонија, Министерство за финансии, Секретаријат за законодавство, здруженија на граѓани и фондации, Партиципативен форум и други.

Горенаведените институции и граѓански организации ќе бидат директно вклучени во реализација на активностите преку размена на податоци и информации, како и нивна директна вклученост во кампањите за подигање на свеста за потребата од унапредување и заштита на правата на припадниците на заедниците кои се помалку од 20% од вкупното население во Република Северна Македонија.

За реализација на сите активности од оваа програма навермено ќе биде информиран и Секретаријатот за европски прашања, како истите би можеле да бидат соодветно координирани со обврските преземени во процесот на подготовка на земјата за членство во Европската Унија.

Финансиските средства за реализација на оваа програма се обезбедени преку Буџет на РСМ за 2025 година, Програма 2 – Остварување на правата на заедниците, Потпрограма 20 - Остварување на правата на заедниците, Раздел 04012 – Агенција за остварување на правата на заедниците.

За оваа програма ќе биде одговорен Секторот за следење на остварувањето, унапредување, заштитата и промоција на правата на заедниците.

Програма 3: ПОДДРШКА НА ПРОЕКТНИ АКТИВНОСТИ НА ГРАЃАНСКИ ОРГАНИЗАЦИИ ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ И УНАПРЕДУВАЊЕ НА ПРАВАТА НА ПРИПАДНИЦИТЕ НА ЗАЕДНИЦИТЕ

Врз основа на Законот за правата на заедниците кои се помалку од 20 % од населението во Република Северна Македонија, Агенцијата има обврска за операционализација на фондот за финаснсиски средства за остварување напосебни програми за спроведување и унапредување на припадниците на заедниците, а кои се однесуваат за поддршка на проектни активности на граѓански здруженија од заедниците во 2025 година .

Оваа програма е целосно во согласност си приоритетите и целите на Владата на Република Северна Македонија и тоа стратешките приоритет на Владата на РСМ успешно водење на пристапните преговори со Европската Унија и целосно спроведување на Охридскиот рамковниот договор, градење на граѓанска држава со етничка и социјална кохезија, врз принципите на меѓусебна толеранција и почитување, односно приоритетни цели: квалитетно управување со подготовката, планирањето, следењето на спроведувањето и известувањето за реформите поврзани со пристапните преговори, со фокус на Патоказот за владеење на првото, Патоказот за реформа на јавната администрација и Патоказот за функционирање на демократски институции, како и Акцискиот план за заштита на правата на припадниците на малцинствата и заедниците со мерки за недискриминација, борба против говор на омраза и образование, унапредување на соодветната и правична застапеност во органите на државната управа и зајакнување на координацијата при изработката на годишните планови за вработување и афирмација и унапредување на културата на припадниците на заедниците и развој и унапредување на образованието на јазиците на припадниците на заедниците. Целите на оваа програма се подобрување на следењето на остварувањето и унапредувањето на правата на припадниците кои се помалку од 20% од населението на РСМ и зајакнати капацитети на вработените во АОПЗ за следење на состојбите во сите со закон предвидени области.

Целта на оваа програма е зајакнување на улогата на граѓанскиот сектор во креирање на политики и донесување на одлуки за спроведување и унапредување на правата на припадниците на заедниците.

Показател за успешност на оваа програма на годишно ниво:

- Организирани обуки, работилници и др,
- Најмалку 10подржани проекти на граѓанските организации од областа на законската надлежност на Агенцијата,
- Изготвен најмалку 3 заеднички проект со граѓанските организации

Како главни активности на оваа програма се:

- Организирање на обуки и работилници за граѓанскиот сектор,
- Изготвување на програма за финансирање на проектни активности на граѓански организации,
- Развивање на проектни активности на АОПЗ со граѓански организации од заедниците.

Во овие актвности ќе бидат инволвирани и други релевантни институции како што се: Министерство за политички систем и односи меѓу заедниците, Министерство за финансии, Здруженија на граѓани и фондации, Партиципативен форум и други.

Горенаведените институции и граѓански организации ќе бидат директно вклучени во реализација на активностите преку размена на податоци и информации, а Министерерството за политички систем и односи меѓу заедниците со свој член директно ќе учествува во Комисијата за доделување на финансиски средства за проектни активности на граѓанските организации.

Финансиските средства за реализација на оваа програма се обезбедени преку Буџет на РСМ за 2025 година, Програма 2 – Остварување на правата на заедниците, Потпрограма 20 - Остварување на правата на заедниците, Раздел 04012 – Агенција за остварување на правата на заедниците.

За оваа програма ќе биде одговорен Одделението за усогласување и координација на работата на државната управа и промоција на правата на заедниците.

Мерки и активности на на Агенцијата за остварување на правата на заедниците за 2025 година:

Мерки	Активности	Временска рамка				Финансиски средства	Организациски облик
		Квартал 1	Квартал 2	Квартал 3	Квартал 4		
	Изготвување на бази на податоци	×	×	×	×	Буџет на РСМ за 2025 година, Програма 2 – Остварување на правата на заедниците, Потпрограма 20 - Остварување на правата на заедниците, Раздел 04012 – Агенција за остварување на правата на заедниците.	Сектор за следење на остварувањето, унапредувањето, заштитата и промоција на правата на припадниците на заедниците
	Кампања за подигање на свеста на поширокатаја вност за правта на припадниците на заедниците			x	x		Сектор за следење на остварувањето, унапредувањето, заштитата и промоција на правата на припадниците на заедниците
	- Стручно усовршување на вработените во Агенцијата за изготвување на анализи и извештаи	x	x	x	x		Сектор за следење на остварувањето, унапредувањето, заштитата и промоција на правата на припадниците на заедниците
	Изготвени прирачници за правата на заедниците	×	×	×	×		Одделение за

							управување со човечки ресурси
	- Обуки за вработените од АОПЗ за вршење на надзор над остварување и заштита на правата на припадниците на заедниците	×	×	×	×	Буџет на РСМ за 2025 година, Програма 2 – Остварување на правата на заедниците, Потпрограма 20 - Остварување на правата на заедниците, Раздел 04012 – Агенција за остварување на правата на заедниците.	Сектор за следење на остварувањето, унапредувањето, заштитата и промоција на правата на припадниците на заедниците
	- Изготвување на интерни акти за извршување на надзорната функција (методологија, правилници и сл)	×	×	×	×		Сектор за следење на остварувањето, унапредувањето, заштитата и промоција на правата на припадниците на заедниците
	- Преземање на позитивни практики за вршење на надзорната функција		×		×	Оваа активност ќе се реализира со покровителство на Владата на РСМ	Сектор за следење на остварувањето, унапредувањето, заштитата и промоција на правата на припадниците на заедниците
	- Организирање на промотивни настани,	×	×	×	×		Сектор за следење на остварувањето, унапредувањето, заштитата и промоција на правата на припадниците на заедниците
	- Имплементација на Комуникациска стратегија на Агенцијата	×	×	×	×		Сектор за следење на остварувањето, унапредувањето, заштитата и промоција на правата на припадниците на заедниците
	- Одбележување на националните денови и промоција на културата на заедниците		×	×	×	Мисија на ОБСЕ во Скопје	Сектор за следење на остварувањето, унапредувањето, заштитата и промоција на правата на припадниците на заедниците
	- Организирање на партиципативни форуми	x	x	x	x		Сектор за следење на остварувањето, унапредувањето, заштитата и промоција на правата на припадниците на заедниците
	- Посета на основни училишта, општини	×	×	×	×		Сектор за следење

	и културни домови						на остварувањето, унапредувањето, заштитата и промоција на правата на припадниците на заедниците
	- Организирање на обуки и работилници за граѓанскиот сектор	×	×	×	×	Буџет на РСМ за 2025 година, Програма 2 – Остварување на правата на заедниците, Потпрограма 20 - Остварување на правата на заедниците, Раздел 04012 – Агенција за остварување на правата на заедниците	Сектор за следење на остварувањето, унапредувањето, заштитата и промоција на правата на припадниците на заедниците Одделение за финансиски прашања
	- Изготвување на програма за финансирање на проектни активности на граѓански организации	×	×	×	×		Сектор за следење на остварувањето, унапредувањето, заштитата и промоција на правата на припадниците на заедниците
	- Развивање на проектни активности на АОПЗ со граѓански организации од заедниците.						